

3. domaća zadaća

Frekvencijske karakteristike sustava, polovi i nule sustava

PRIPREMA ZA VJEŽBU

ZADATAK 1

Za sustav opisan prijenosnom funkcijom

$$G(s) = 32 \frac{s+1}{(s+2)(s+8)}$$

- Nacrtajte Bodeov dijagram koristeći aproksimacije pravcima;
- Nacrtajte Nyquistov dijagram na temelju analize $G(j\omega)$ i Bodeova dijagrama;
- Analitički odredite frekvenciju ω_0 i fazni pomak ϕ ako je pobuda

$$u(t) = 2 \sin(\omega_0 t + \phi),$$

a odziv sustava u ustaljenom stanju

$$y(t) = 2 \sin(\omega_0 t);$$

- Na nacrtanom Bodeovu dijagramu označite frekvenciju ω_0 dobivenu pod c) i očitajte s dijagrama $A(\omega_0)_{dB}$ te $\varphi(\omega_0)$;
- Na nacrtanom Nyquistovu dijagramu označite $G(j\omega_0)$, $|G(j\omega_0)|$ i $\arg[G(j\omega_0)]$ za frekvenciju ω_0 dobivenu pod c).

Napomena: Kod crtanja Bodeova i Nyquistovog dijagrama nije dovoljno precrtati slike iz Matlab-a, bez popratnog računa.

ZADATAK 2

Za sustav opisan prijenosnom funkcijom

$$G(s) = 32 \frac{as+1}{(s+2)(s+8)},$$

pri čemu je a parametar,

- Odredite prijelaznu i težinsku funkciju, $h(t)$ i $g(t)$;
- Pokažite da se za iznose parametra $a = \frac{1}{2}$ i $a = \frac{1}{8}$ svi prirodni modovi sustava ne vide u $h(t)$. Objasnite zašto;
- Odredite raspon iznosa $a > 0$ za koje prijelazna funkcija $h(t)$ ima nadvišenje. U kompleksnoj s-ravnini prikažite raspored polova i nula sustava za slučaj kada nadvišenje postoji, za slučaj kada ono ne postoji, te za granični slučaj;
- Pokažite analitički, na temelju $h(t)$ i $g(t)$, da za svaki $a < 0$ prijelazna funkcija ima podbačaj.

• ZADATAK 1

$$G(s) = 32 \frac{s+1}{(s+2)(s+8)}$$

(a) BODEOV DIJAGRAM

$$s = \sigma + j\omega, \text{ ZA } \sigma = 0 \rightarrow s = j\omega$$

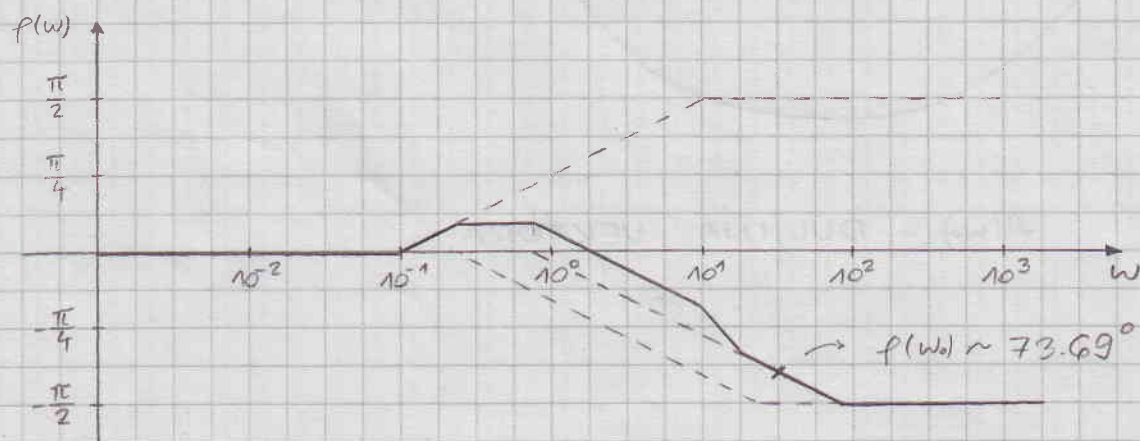
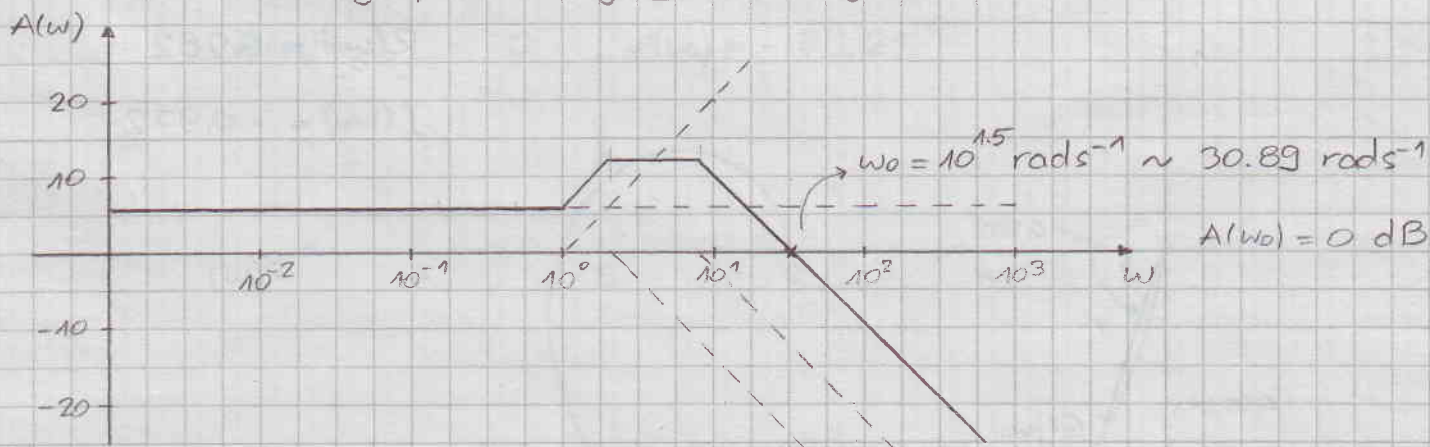
$$G(j\omega) = 32 \frac{1+j\omega}{(2+j\omega)(8+j\omega)}$$

$$G(j\omega) = 2 \frac{1+j\frac{\omega}{1}}{(1+j\frac{\omega}{2})(1+j\frac{\omega}{8})}$$

$$A(\omega) [\text{dB}] = 20 \log 2 + 20 \log \sqrt{1 + \left(\frac{\omega}{1}\right)^2} - 20 \log \sqrt{1 + \left(\frac{\omega}{2}\right)^2} - 20 \log \sqrt{1 + \left(\frac{\omega}{8}\right)^2}$$

$$\varphi(\omega) = \arctg 0 + \arctg \frac{\omega}{1} - \arctg \frac{\omega}{2} - \arctg \frac{\omega}{8}$$

$$\varphi(\omega) = \arctg \frac{\omega}{1} - \arctg \frac{\omega}{2} - \arctg \frac{\omega}{8}$$

(b) NYQUISTOV DIJAGRAM

$$G(j\omega) = 32 \frac{1+j\omega}{(16-\omega^2)+j10\omega} \cdot \frac{(16-\omega^2)-j10\omega}{(16-\omega^2)-j10\omega}$$

$$G(j\omega) = \underbrace{\frac{32(9\omega^2+16)}{(16-\omega^2)^2+(10\omega)^2}}_{R(\omega)} + j \underbrace{\frac{32(-\omega^3+6\omega)}{(16-\omega^2)^2+(10\omega)^2}}_{I(\omega)}$$

$$\omega = 0^+$$

$$R(\omega) = 2$$

$$I(\omega) = 0$$

$$\omega = \infty$$

$$R(\omega) = 0$$

$$I(\omega) = 0$$

$$I(\omega_1) = 0$$

$$6\omega_1 - \omega_1^3 = 0$$

$$\omega_1(6 - \omega_1^2) = 0$$

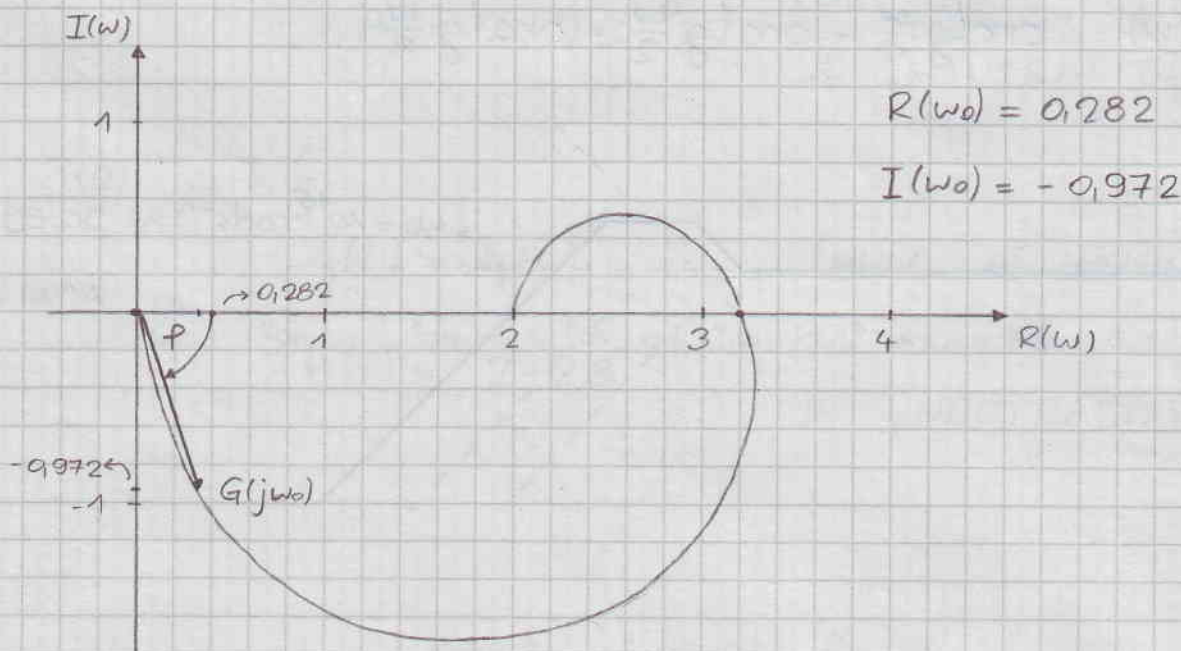
$$\omega_{11} = 0 \rightarrow R(\omega_{11}) = 2$$

$$\omega_{12} = \sqrt{6} \rightarrow R(\omega_{12}) = 3,2$$

$$R(\omega_2) = 0$$

$$9\omega_2^2 + 16 = 0$$

$$\omega_2 \in \mathbb{C}$$

$A(\omega_0)$ - DULJINA VEKTORA

$$(c) \quad u(t) = 2 \sin(\omega_0 t + \varphi)$$

$$y(t) = 2 \sin(\omega_0 t)$$

$$y_m = U_m \cdot |G(j\omega_0)| \rightarrow |G(j\omega_0)| = 1$$

$$32 \frac{\sqrt{1^2 + \omega_0^2}}{\sqrt{2^2 + \omega_0^2} \sqrt{8^2 + \omega_0^2}} = 1$$

$$1024 + 1024\omega_0^2 = 256 + 68\omega_0^2 + \omega_0^4$$

$$\omega_0^4 - 956\omega_0^2 - 768 = 0$$

$$t = \omega_0^2$$

$$t^2 - 956t - 768 = 0$$

$$t_1 = -0,8$$

$$t_2 = 956,8 \begin{cases} \omega_0 = 30,93 \text{ rad s}^{-1} \\ \omega_0 = -30,93 \text{ rad s}^{-1} \end{cases}$$

$$A(\omega_0) [\text{dB}] = 0, \quad \varphi(\omega_0) = -73,65^\circ$$

• ZADATAK 2

$$G(s) = 32 \frac{as+1}{(s+2)(s+8)}$$

(a) $H(s) = \frac{1}{s} G(s)$

$$H(s) = 32 \frac{as+1}{s(s+2)(s+8)}$$

RASTAV NA PARCIJALNE RAZLOMKE:

$$G(s) = -\frac{16}{3}(2a-1) \frac{1}{s+2} + \frac{16}{3}(8a-1) \frac{1}{s+8}$$

$$H(s) = \frac{2}{s} + \frac{8}{3}(2a-1) \frac{1}{s+2} - \frac{2}{3}(8a-1) \frac{1}{s+8}$$

$$g(t) = -\frac{16}{3}(2a-1)e^{-2t} + \frac{16}{3}(8a-1)e^{-8t}$$

$$h(t) = 2 + \frac{8}{3}(2a-1)e^{-2t} - \frac{2}{3}(8a-1)e^{-8t}$$

(b) (1) $a = \frac{1}{2}$

$$g(t) = 16e^{-8t}$$

NULA JE POGODILA

$$h(t) = 2 - 2e^{-8t}$$

POL $s_p = -2$, ČIMA GA
JE „NEUTRALIZIRALA“

(2) $a = \frac{1}{8}$

$$g(t) = 4e^{-2t}$$

NULA JE POGODILA

$$h(t) = 2 - 2e^{-2t}$$

POL $s_p = -8$, ČIME GA
JE „NEUTRALIZIRALA“

$$(c) \quad h(t) = 2 + \frac{8}{3}(2a-1)e^{-2t} - \frac{2}{3}(8a-1)e^{-8t}$$

$$\lim_{t \rightarrow \infty} h(t) = 2$$

$h(t) - h(\infty) = 0$ - AKO POSTOJE POZITIVNE
NULTOČKE, POSTOJI I NADVIŠENJE

$$\frac{8}{3}(2a-1)e^{-2t} - \frac{2}{3}(8a-1)e^{-8t} = 0 \quad | \cdot \frac{3}{2}$$

$$(8a-4)e^{-2t} = (8a-1)e^{-8t}$$

$$e^{6t} = \frac{8a-1}{8a-4} \quad | \ln$$

$t = \frac{1}{6} \ln \frac{8a-1}{8a-4}$, DA BI NADVIŠENJE POSTOJALO,
MORA BITI ZADOVOLJEN SLJEDEĆ
UVJET:

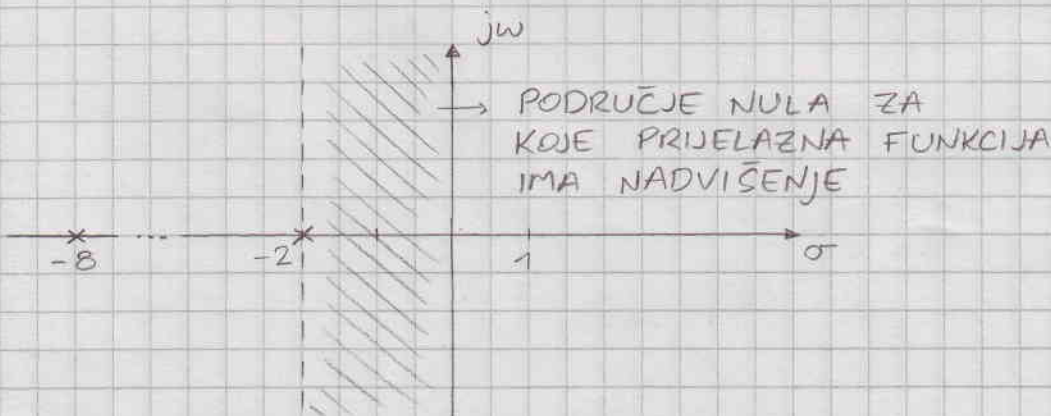
$$\ln \frac{8a-1}{8a-4} > 0$$

RJEŠAVANJE UVJETA:

$$\frac{8a-1}{8a-4} > 1 \rightarrow \frac{8a-1-8a+4}{8a-4} > 0 \quad | (8a-4)^2$$

$$3(8a-4) > 0, \quad a > \frac{1}{2}$$

$a \in \langle \frac{1}{2}, +\infty \rangle$ PRIJELAZNA FUNKCIJA IMA NADV.

(d) $\dot{h}(0^+) < 0$ - UVJET ZA PODBAČAJ

$$\dot{h}(t) = g(t)$$

$$g(0^+) < 0$$

$$-\frac{16}{3}(2a-1) + \frac{16}{3}(8a-1) < 0$$

$$a < 0$$